

CEAUȘESCU, PRODUCĂTORUL FILMULUI „MIRCEA CEL MARE“

Singura notație din agenda Elenei Ceaușescu pe anul 1989, cu referire directă la amestecul Tovarășului ori al ei în creația artistică, e consemnată la 31 mai. Șeful de cabinet Ion Neacșu a notat-o astfel: „Ședință de lucru la săliță cu tov. N.C. cu realizatorii filmului «Mircea cel Mare»”. Ședința e înregistrată între orele 9:45 și 9:50. A durat fix cinci minute!

Filmul istoric și „lumina orientărilor“

Se subînțelege că nu vom găsi vreodată proces-verbal ori stenogramă la asemenea ședință. Deducem – din durata ei – că nu fuseseră acolo discuții și rapoarte. În cinci minute s-au comunicat niște concluzii. Ori poate, un verdict.

Ca să ajungă aici, proiectul și viziunile lui „Mircea cel Mare” parcurseră traseul instituțional prestabilit filmului istoric. Căci mesajul și conținuturile acestor producții de anvergură nu puteau fi altfel decât consonante ideologice momentului. Iar în programele CC al PCR – secția propagandă erau subsumate scopului educație patriotică, în lumina orientărilor și indicațiilor lui Ceaușescu.

Apelul la o mitologie istorică națională (parțial creație de partid) a fost o constantă a politicii vremii. O intenție clară asupra trecerii istoriei României în patrimoniul partidului, declarase Ceaușescu încă din 1969. „Noi, comuniștii, suntem continuatori a tot ce are mai bun poporul român, își oficializase el, proprietatea. Partidul Comunist Român nu a apărut întâmplător în România. El este rezultatul unui întreg proces istoric de dezvoltare economico-socială care a dus la maturizarea clasei muncitoare, a luptei revoluționare și la formarea Partidului Comunist Român. Oare cum ar fi posibil ca un partid care își propune să conducă poporul pe calea făuririi unei orândurii mai drepte, a orândurii socialiste, să nu-și cunoască trecutul de luptă?... Oare cum s-ar simți un popor care nu și-ar cunoaște trecutul, nu și-ar cunoaște istoria, nu ar prețui și cinstiti acea istorie? Nu ar fi ca un copil

Pentru români, istoria lui Mircea cel Bătrân sau cea a lui Mihai Viteazul era cea „văzută” din filmele vremii FOTO: Victor Stroe

care nu și-ar cunoaște părinții și se simte străin în lume? Fără îndoială că așa ar fi, tovarășii.”

În limpezirea interpretărilor asupra ședinței de la 31 mai 1989, să reamintim că prin Constituție, statul român era condus de Partidul Comunist. Poporul (cu „năzuințele” sale) era reprezentat de partid. Iar partidul era Ceaușescu.

Eroii n-au bătrânețe

La data morții sale, Mircea cel Bătrân avusese 63 de ani. Puțin probabil că Nicolae Ceaușescu stăpânea

tăiat, imediat, „cel Bătrân”. Lucrările de specialitate și manualele de istorie au preluat apoi nouitatea în cadrele contextuale oficiale: corifeu al „neatârării”, iubitor de dreptate socială, mare viteaz și strateg, părinte și fiu iubitor ș.a.m.d. Cât să poți pune semnul egal între toți eroii naționali și meritele atribuite lui Ceaușescu.

Pe un scenariu astfel scris, actul de creație culturală apărea (și se voia) redus la „sugestiva ilustrare”.

Acestea sunt circumstanțele ședinței de la 31 mai 1989, unde Nicolae Ceaușescu – și soția cooptată la actul puterii în ultimii ani –, au decis asupra filmului „Mircea cel Mare”. Film regizat de Sergiu Nicolaescu după scenariul lui Titus Popovici. În rol principal, tot Sergiu Nicolaescu. Din distribuție: Serban Ionescu, Adrian Pintea, Ion Besoiu, Ioana Pavelescu, Manuela Hărăbor, Colea Răutu, Vladimir Găitan.

În agenda Cabinetului 2, nici unul dintre realizatorii filmului nu sunt menționați. Ci doar participarea lui Nicolae Ceaușescu.

Precursori sovietici

Nu Ceaușescu descoperise potențele propagandistice mari (dacă nu maxime) ale filmului istoric într-o țară cu partid unic. O sumară incursiune în originile culturii socialiste, cu ajutorul lucrării lui Richard Pipes, „Scurtă istorie a revoluției ruse” (1994), dezvăluie experimentele făcute în acest sens încă din zorii regimului.

Aplicație a teoriilor marxiste, pentru bolșevici cultura era „suprastructură” condiționată economic ce exprima interesele și valorile claselor dominante. Într-o primă etapă, s-a lămpus aruncarea culturii „burgheze” în expunerile de pe foi dactilografiate cu mașini speciale. Ca și consilierii lui de imagine, au plusat și cei de istorie: l-au înălțat și pe domnul muntean („agreat” de partid) la superlativul „cel Mare”. Dacă ntr-o casă din Scornicești, crescuseră doi frați botezați cu același nume, de ce un popor n-ar avea doi eroi cu același renume?!

Când, într-o primă expunere cu referințe istorice, Ceaușescu l-numise pe Mircea „cel Mare”, de peste tot s-a

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Adolescență în curte la „Ștefan Gheorghiu“

În 1989 Paul era la vârsta la care băieții începeau să-și strămteze pantalonii, stil jigară, și să caute să schimbe monotonia cămașilor albe și albastre de la uniforma de școală. Stătea mult la Academia de Studii Politice „Ștefan Gheorghiu”, pentru că tatăl lui era tehnician de mijloace audiovizuale în instituția de învățământ condusă strict de Dumitru Popescu, zis și Popescu Dumnezeu. „Rectorul era un om corect, orice s-ar zice. Îmi aduc aminte că, la o deschidere de an școlar, cei din jurul lui au pregătit sala 500 într-un mare fel: cu flori, nebunii. Popescu a intrat în sală și atât a zis: «Avem deschidere de an școlar, nu al XIV-lea Congres. În zece minute mă întorc și vreau să dispară circuit ăsta!»...”

Am învățat să fac fotografii în curte la „Ștefan Gheorghiu”. Tata îmi dădea un aparat fără film și mă trimitea afară să exersez. Aveam interzis la aparatele lui. Într-o zi,

JURNALE PERSONALE

30 MAI

După cum anunțase, Gabriel Andreescu a început greva foamei la conferința post-Helsinki, unde regimul din România ar urma să fie condamnat. G.A. a vorbit cu Mihaela la telefon o jumătate de oră. Virgil va relua emisiunea pe care i-o dedicase. Pregătește și două „Povești vorbeli” cu versurile interzise ale lui Dinescu. Alege muzici adecvate cu toți moderniștii (deloc postmoderniști) de la Kagel la Eloy. Neuitând însă nici bocetele...

Chiar dacă nu e cazul să „bocim” acum, când se ridică totuși câteva voci și la noi, situația din țară nu e

mi-a dat unul din cele trei filme alb-negru la care avea dreptul și m-am jucat pozând fluturi de varză, albine, oameni prin curte. Tot aici mi-am făcut prieteni, dar nu aveam prea mulți de vârsta mea, ci erau prieteni de-o seamă cu tata, de la care învățam câte ceva. Vasca era un electronist despre care spuneam, mai în glumă, mai în serios, că poate face un televizor color dintr-o sârmă ghimpată. De la el știu cum funcționează un microfon și tot el m-a învățat să fiu ordonat, că așa n-are cum să te fure cineva. Lucian era un alt prieten, pasionat de biciclete. Era mai tipicar. Ur făceam ciclism în perioada aia și ne înțelegeam de minune. Era un lucru bun, că la școală veneau profesori specializați în box, judo, fotbal. Ne urmăreau la ore și ne selectau pentru unul din sporturi. Am făcut ciclism și judo.

(Continuare în pag. a II-a)

prea trandafirie în contextul sud-est european. Și nu doar (octogenarii de la Pekin par a nu mai putea face față revoltei studențești, și au decretat starea de asediu). La Moscova se invade jocurile parlamentare ale cvasidemocrației. În Polonia, Solidarnosc a câștigat partida. În Ungaria mijeste pluralismul. Evident, am sperat prea mult și prea desori – revoluția maghiară, primăvara de la Praga etc. – ca să mai privilegiez nădejdea. Dar, chiar dacă agonia comunismului va mai dura, procesul s-a inversat: nu intelectualii occidentali sunt cei care privesc spre Moscova, ci intelectualii din Est spre democrație, capitalism și Occident.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL ZILEI

Zi plină pentru tovarășii din conducerea de partid și de stat. Consiliul de Stat s-a reunit într-o ședință prezidată de Nicolae Ceaușescu. Alături de secretarul general al PCR au participat la discuții miniștri, viceprim-miniștri, președinții comisiilor permanente din MAN. Dacă ai citi presa vremii, ai crede că peste tot în lume comunismul producea bunăstare. Bunăoară, într-un grupaj de știri intitulat „Din țările socialiste”, Scînteia semnala „noi succese” ale economiei sovietice, politica egologistă a RDG-ului și avântul construcțiilor în Cuba. La Slatina, cu ocazia centenarului Eminescu, Elena Bărbulescu, sora președintelui țării, a vorbit mai mult despre Nicolae Ceaușescu decât despre poetul național.

Ședința Consiliului de Stat

Zi plină pentru tovarășii din conducerea de partid și de stat, Consiliul de Stat reunindu-se într-o ședință prezidată de Nicolae Ceaușescu, cu participarea miniștrilor, viceprim-miniștrilor, președinților comisiilor permanente din Marea Adunare Națională. În fapt, în ultimul timp, dezbaterile din Consiliul de Stat deveniseră monoloage ale secretarului general, cu scurte, dar „la obiect”, întreruperi din partea celorlalți participanți.

(Continuare în pag. a II-a)

Dumitru Popescu și Sergiu Nicolaescu: povestiri despre istorie

Ar fi multe de spus despre avantajele și dezavantajele scrierilor memorialistice pentru istoriografia secolului al XX-lea. Deosebit ai putea zăbovi asupra particularităților genului. Am aminti aici doar observația că reactualizarea memoriei afective suferă des distorsiuni de semnificație. Rejectate sunt mai cu seamă amănuntele ce-ar păta imaginea de sine ideală a nara-torului. Și amplificate, în schimb, detaliile care-o susțin.

Resuscitări eșuate în embrion

Filmele lui Sergiu Nicolaescu, apreciate de publicul nostru pentru acuratețea profesională indiscutabilă, dimensiunea acțiunii și spectaculozitatea scenelor, se opreau după opinia mea, la suprafață. El a lucrat uneori după scenariile lui Titus Popovici și, când îi aduceam acestuia, în discuții intime, obiecția că nu forează mai adânc anumite filoane ale subiectului, izbucnea exasperat, susținând că plătește tribut colaborării cu Sergiu Nicolaescu. „Anumite lucruri nu le înțelege, îmi spunea, și dacă după zile și nopți de dezbateri, în care îmi scuipl plămâni, capătă scintilația, nu o transpune artistic”. Cu aceste „recomandări” în minte, formulate de un om de meserie, inteligent și subtil, și cu propriile mele impresii despre arta regizorului, referitor la care se puteau emite o sumedenie de elogii, dar nu că ar produce metafore cinematografice moderne, profunde și răscolitoare, am refuzat (să colaborez cu Sergiu Nicolaescu la un film, după volumul „Pumnul și palma” – n.r.).

Nu era însă simplu, Nicolaescu fiind un om energic, plin de dinamism, perseverent, cu un logos crispat dar acaparator ca o ploaie de rafale. A întors propunerea pe toate fețele, a stors, într-o etalare a inventivității sale debordante, tot felul de argumente „capitale”, a făcut pauze de efect, cu privirile proiectate oblic, a răs fals cu sclipiri vedetiste ale danturii îngrijite, mi-a făcut complimente, a apelat la înțelegerea și solidaritatea mea de artist ș.a.m.d. Nu avea o reală forță persuasivă intelectuală, uza de o recuzită pe alocuri butaforică, iar paralel îmi răsunau în urechi jelanile indignate ale lui Titus, ce recunoștea că tot cu asemenea mijloace reușea să-l țină în plasă pe cei în discuție. Pe loc a cedat, dar neconvins, fără să renunțe de tot la ideea, urmând să ne mai înfruntăm și altă dată. Într-adevăr, folosind ocazie aniversară, m-a vizitat din nou. Mi-a adus, ca semn de cordialitate amicală, un stilou cu numele meu inscripționat pe capacul de ebonită, și s-a plâns că n-a îndrăznit să-mi ofere un calculator sau ceva de genul acesta, adică un utilaj electronic modern (ce-mi lipsea ca unui chel tăvălit de mărgăritar). I-am spus, cât am putut de rece, că nu agreez cadourile, iar omul care ține să-l respect nu trebuie să mă pună în atare situație penibilă. A rețerat, cum mă așteptam, propunerea. La refuzul meu ferm, a avansat alt proiect de colaborare. Respectiv, nu altul, ci ori-care altul. Lăsa la latitudinea mea să aleg subiectul, numai să scriu scenariul, din care se angaja să scoată un best-seller. M-a pus pe gânduri, nu ideea în sine, ce părea să vină de la un manager hollywoodian, cât dărzăenia înversunată, ieșită din comun, cu care mă asalta. Aș fi vrut să verific dacă a intrat cumva în criză cu Titus, dacă li s-a stricat căruța și voia să se răzbune, schimbându-l cu mine, dar mi-a fost rușine.

(Continuare în pag. a III-a)

Instituția colocatarului. Câteva aspecte neplăcute

În in. Geniozitatea lui și în. Grijă lui pentru om, Partidul Comunist Român a fost capabil să nască multe idei folositoare acestuia (omului). Afectiunea partidului pentru omul muncitor nu s-a oprit numai la naționalizarea averilor. Am fi micii la suflul dacă nu i-am dat partidului ce aparține partidului. Partidul a zis ce-i aia să aibă omul casa lui? Nu. Omul trebuie să pună totul la comun. Vedeti? Asta numim noi grijă și afecțiune. Tovărășeazăca atenție și dăruire.

CALENDAR

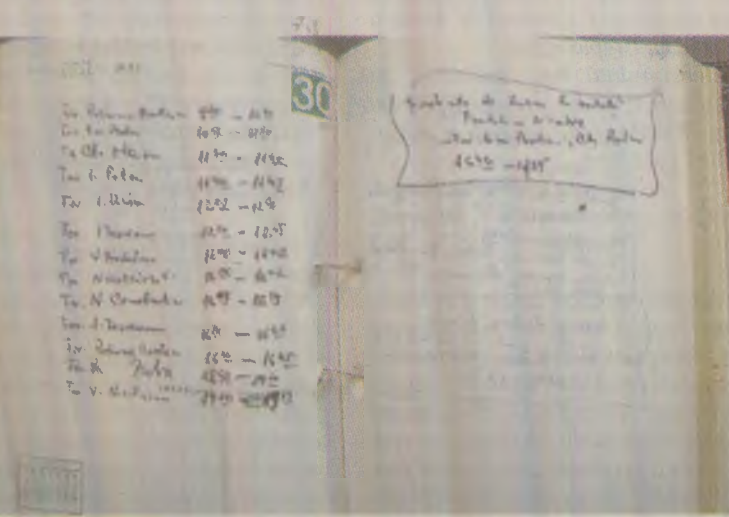
30 mai (Marți)
Soarele a răsărit la 5:35, a apus la 20:52
Luna a răsărit la 2:59, a apus la 17:04
Sărbătoare creștină: Cuv. Mărt. Isaac de la Mănăstirea Dalmat; Cuv. Varlaam; Sf. Mc. Natalia

S-a întâmplat la 30 mai 1989

● Guvernul argentinian, convocat într-o ședință de urgență de președintele Raul Alfonsin, a decretat starea de asediu pe întreg teritoriul național, pe o durată de 30 de zile, ca urmare a incidentelor produse la Rosario și în alte localități ale țării – a anunțat purtătorul de cuvânt al Președinției. El a precizat că, în urma unor acțiuni contrare politicii economice, s-a hotărât crearea unui comitet pentru securitate internă.

Roxana VINTILĂ

Agenda Elenei Ceaușescu

Marți, 30 mai 1989, Elena Ceaușescu a stat mai mult ca de obicei la birou: și-a început primirile la ora 9:40 și le-a încheiat la 19:13.

Poliana Cristescu a fost de două ori (între orele 9:40 și 10:30 și între 16:30 și 16:45). De două ori fuseseră chemați și Vasile Nicolcioiu și Ion Teoreanu, în lungul șir de interlocutori ai zilei: Constantin Olteanu, Ion Pătan, Ion Ursu, Vasile Bărbulescu, Nicolae Constantin.

Recordul timpului petrecut împreună în acea zi îl deține totuși Emil Bobu. De două ori fusese la Cabinetul 2 și, împreună cu Constantin Radu, era menționat la ședința de lucru pe probleme de cadre, ținută între orele 16:46 și 18:55 de Elena Ceaușescu.

Dacă Tovarășăa cernea cadrele, Tovarășul prezidase în aceeași zi ședința Consiliului de Stat. Funcția de președinte al Consiliului de Stat o deținea din 1967, după ce i-o dăduse și i-o luase lui Chivu Stoica. Chivu, cu aureola celor aproape 12 ani petrecuți în „ternitele burghezo-mosierimii” și prestigiul de mare prieten al defunctului Dej, inclinase balanța, în martie 1965, în favoarea alegerii lui Ceaușescu. Promisiunea de a-l răsplăti cu președinția Consiliului de Stat și-o

ținuse Ceaușescu vreme de doi ani. Ajutorul Lenuței în planurile ce i-au adus la toată puterea va rămâne, în mare parte, taină dusă de ei amândoi în mormânt. Sunt însă încă martorii Bunăoară Maria Manolescu-Chivu a fost martora „sinuciderii” soțului ei, în 1975. În casa lor fusese instalată mai înainte o dublă „nepoată”. Pentru cei din afară, „nepoata” lui Chivu, de care demnitarul se îndrăgostise la bătrânețe acoperindu-se de ridicol. Pentru familia Chivu se prezentase „nepoata Elenei Ceaușescu”, trimisă de înșăși „tovarășă Lenuța”. Iar cel care le-o instalase în casă, după mărturia Mariei Manolescu-Chivu, fusese însuși Pacepa. Încă mându pe-atunci de cinstea îndeplinirii complexelor misiuni de-a achiziționa bijuterii și titluri științifice pentru „tovarășă Lenuța”.

Nicolae și Elena Ceaușescu nu veniseră la înmormântare. Și-or mai fi amintit, în primăvara lui '89, ce emoții le produsese bătrânul Chivu cu amintirile lui despre homosexuali din închisoare? Orică pușcă, despre care s-a spus c-o folosea la „sinucideri”, nu făcuse zgornot nici cât s-o audă nevasta, cumnata și vecina sinucigașului, aflate și ele în casă? Lavinia BETEA

INSTITUTIA COLOCATARULUI. CÂTEVA ASPECTE NEPLĂCUTE

(Urmare din pag. 1)

Asta în timp ce depravații „burghezo-mosierii” își întind cizmele în câte cinci-șase camere.

Ninocika e o doamnă care refuză pronumele de politețe și zice că altfel nu vorbește cu mine dacă nu-i spun „Ninocika”, cu „k” de la kilogram. Decid să-i fac pe plac, mai ales că nici eu nu mă simt prea bine cu pronumele astea de politețe, prea sunt lungi și trebuie să vorbești mult ca să spui puțin. Ninocika, actualmente pensionară, locatară de garsonieră. „Stăteam într-o casă drăguță din spatele Teatrului Nottara, nici prea-prea, nici foarte-forte, camere mari, înalte, spațioase, luminoase, cu vedere la parc, foarte simpatice, foarte drăguț. Eu așa am deschis ochii. Așa știu eu că trebuie să fie o casă: cu multe camere, cu cameră de zi, cu mobilă stil. Nu sunt o babă sofisticată și-l desfid pe cel care se grăbește să mă transforme într-o snobă socială. Treaba asta cu locuitul la bloc e o barbarie, dar mai barbarie decât asta e să te trezești într-o bună zi la ușă cu trei persoane complet străine care spun că au venit să stea la tine în casă, deoarece așa a zis statul. Noi nu ne lăfaiam. Nu aveam cine-știe-ce căsoi. Pur și simplu, așa trăiam noi. Faptul că ne-am trezit cu așa în casă (mai era și șase dimineață!) ni s-a părut revoltător. Dar ce spun eu revoltător. Măi, strigător la cer. Dacă săi stau cu niște necunoscuți numai pentru a-șa a decis partidul? Spune, tu cum te-ai simți dacă ți-ar veni cineva în casă, peste tine și ți-ar spune «gata, de azi stau cu tine în casă». Așa zice că naspa, crecă mi-aș face bagajul și-aș pleca. „Nu ți-ai face nici un bagaj. Adică, de ce să pleci din propria ta casă? Voleam-nolens, a trebuit să-i acceptăm pe așa la noi în casă și să descoperim, încet-încet, cum e să trăiești cu niște «complete strangers» sub același acoperiș. Imaginează-ți cum e să împarti o singură baie șase persoane. Închipește-ți, mămică, cum te calci pe picioare în bucătărie și cum omul ăla care ți-a bătut la ușă în ziua aia

nenorocită de luni (mai era și început de săptămână) nu are nici un pic de respect pentru intimitatea ta. Brusci dintr-o dată, spațiul tău intim dispare, se volatilizează. Eu, care stăteam cu orele în cadă, am învățat să-mi fac un duș în cinci minute. Îmi băteau în ușă ca să ies mai repede din baie! Se trezeau la cinci dimineață, ca să plece la fabrică, și dădeau drumul la radio. Nici un pic de respect pentru celălalt, cu atât mai mult cu cât stăteau în casa lui, abuziv, c-î drept, dar cum așa, să nu-ți pese de cel care doarme în cameră alăturată? Cum să-ți țarșești papuci și să trănțești ușa de parc-ai fi pe tarlău! Țac-tu? Cum se poate atâta lipsă de respect? Scapi tigiăla pe jos, înțeleg, asta e, se mai întâmplă, dar îți ceri scuze. Nu se poate așa. Dai ulei pe masă, îl ștergi, nu-l lași acolo, că se-mpute, nu? Nu mai zic de gemete și urlete în timpul partidelor de sex. Adică eu, la mine-n casă, nu-mi permit un comportament atât de evident și viu tu și-mi calci în picioare tot spațiul și toată intimitatea și-ți treabi libertăți pe care un om normal și le-ar potoli. Nu e drept așa ceva. Nu e frumos, nu e onenesce.

Chestia asta cu colocatarul s-a întins pe decenii. Nu aveai voie să ai mai mult de două camere două persoane. Depășeai două camere? Trebuia să te aștepte la un colocatar. Nu aveai ce să-i faci!”

Era un film al lui Andrei Blaier, tocmai despre asta era vorba, „Divorț din dragoste”, când s-a măritat Emilia Popescu cu Horățiu Mălăeș și s-au trezit că vine una să stea la ei în casă, că ei erau doi și aveau patru camere și nu aveau voie să se lăfaie așa, că așa a venit ordin și ordinul e ordin, trebuie respectat. „Exact așa. Ca să nu mai pun la socoteală faptul că nu puteam să am deloc încredere în ei. Șase ani de zile, până când s-au mutat la bloc, am stat cu frica-n sân că ne spun că ținem sărbătorile creștine sau cine-știe-ce mai discutăm prin casă. Cu preotul, mai subțire. Îl chemam când pleacă eu în concediu, că plecau toți trei în concediu. Nu se poate așa ceva. Ca să nu mai spun că nu e igienic,

nic, măi. Îți dai seama câte bacterii a trebuit să împartăm cu ei. Mama mea, săraca, care era o dulce și-o scumpă, nici n-o simțea prin casă, era ca un bibelou, a murit cu străinii-n casă. N-a apucat să-i vadă plecați.”

„Bine, dar nu te puteai eschiva, cumva?”, zic. „N-aveai cum. Mai ales dacă erai luat pe nepregătite; așa cum am fost noi. Unii, ca să scape, și-au desființat camerele și le-au transformat în holuri imense, fapt care s-a dovedit a nu fi fost tocmai OK, că d-ăia s-au prăbușit atâtea case vechi la cutremurul din ’77, nu pentru că erau vechi s-au prăbușit, ci pentru că au dărâmat pereți ca să scape de camere și atunci n-au mai avut susținere, sau cum se zice, și au căzut. Casele vechi sunt solide. Casele vechi durează mai mult decât blocurile, îți zic eu. Poate că și noi am fi recurs la asemenea șiretlicuri dacă am fi fost avertizați, dar nu ne-a spus nimeni nimic, am fost luați în cea oală, puși în fața faptului împlinit. După ce au plecat așa (a, nu-ți spun că ne-au luat scaunele, măi, din casă și o comodă de pe vremea bunicii mele, din nuc, o frumusețe rară!!!) după ce au plecat așa ne-am trezit că nu ne mai putem permite să ne întretinem casa, costa enorm și atunci am vândut-o și ne-am dus la apartament. După ce mi-a murit soțul, am vândut și apartamentul, cu jumate i-am luat lui fi-mea o garsonieră, cu jumate mi-am luat mie una și, uite, de ce mi-a fost frică de aia n-am scăpat. De la casă am ajuns tot la bloc.”

Ninocika era un fel de veselie tristă împărțită pe față. Același face haz de necaz și spune că unde se duce ea (și unde ne ducem cu toții) și adăuga eu) în mod sigur n-o să aibă colocatar. La doi metri sub pământ nu incapa decât unul, fiecare pe rând, fiecare la rândul său. Mă gândesc că nu are totuși dreptate. Pentru că la doi metri sub pământ, după șapte ani, ajungi într-o traisuță, cu toate oasele străne la loc, așezată la picioarele altuia. Îi spun Ninocika, că și cum e a-n ră-și, că oricum nu contează oasele. Îmi dai dreptate.

Luiza MOLDOVAN

ARTICOLUL ZILEI

Un destin împlinit

Acum câteva luni am vorbit ultima oară cu profesorul Mihail Guboglu. Mă suna din când în când, adeseori îi telefonam eu și vorbeam îndelung despre toate, despre problemele mele, dar mai ales despre lucrările sale. În mare, eram la curent cu textele aflate în șantier, de la articole pentru diverse publicații, până la proiecte de anvergură, ca Dicționarul găgăuz-român-turc, pe care nu a mai apucat să-l desavârșească. Nu conta faptul că nu eram o specialistă în turcologie sau orientalistă: găsea întotdeauna o punte de comunicare între preocupările noastre. Cu o generozitate intelectuală și umără năru înaltă, cu un tact care m-a impresionat întotdeauna, avea aerul că te consultă ca pe un interlocutor avizat, a cărui părere te interesa. Fără să-mi dau seama, mă trezeam implicată direct, între-

bările sale mă incitau și continuau să mă urmărească multă vreme. Ultima dată am vorbit despre Eminescu. Descoperise că în mai multe cronici turcești din epocă apărea, ca și în visul sultanului din Scri-soarea a III-a, același copac, simbolizând creșterea Imperiului otoman. Il interesa să știe ce se spune în bibliografia eminesciană despre aceasta. De atunci nu l-am mai auzit și recenta sa dispariție, la 12 mai, la Istanbul, îmi dău un ciudat sentiment al unei datorii neplătite. Faptul că într-un fel m-am aflat în ultimii ani în preajma personalității sale, îl consider un privilegiu. Rareori am întâlnit un om care să merite în chip atât de total admirație și respect. Multe amintiri personale îmi vin în minte și sper să pot scrie într-o zi.

Încerc acum să consemnez foarte pe scurt câteva aspecte legate de

activitatea sa profesională. Născut la 4 noiembrie 1911 la Ciadărunga (Tighina), după absolvirea Facultății de Filosofie și Litere din Cernăuți, și-a început imediat cariera științifică, pe cât de lungă, pe atât de prestigioasă: asistent universitar la Iași, cercetător principal la Institutul de istorie, „N. Iorga” și la Institutul de studii est-europene, conferențiar la Universitatea din București etc. Numeroasele lucrări (Sultani și mari dregători otomani, Inventarul manuscriselor orientale de la Academie, Orientalistica română, Paleografie și diplomatică turcă-osmană, Catalogul documentelor turcești, Cronici turcești privind Țările Române, Crestomantie otomană ș.a.), studii în presa de specialitate, din țară și de peste hotare, contribuții esențiale la depistarea și punerea în valoare a izvoarelor turcești (cronici, docu-

mentare) privitoare la istoria relațiilor româno-turce din Evul Mediu și perioada modernă, precum și participarea la congrese și simpozioane internaționale, i-au creat o binemerită faimă în orientalistă și turcologie mondială. Despre întinderea și valoarea activității sale științifice vor vorbi specialiștii.

Pentru mine, profesorul Guboglu întruchipăază imaginea savantului devotat cercetării până la sacrificiu, modest și generos cu tine, ca și cu oricine apela la el. De o bunătate inăscută, era un interlocutor fermecător, un orator cu umor, plin de vervă. Oriunde s-a aflat ca mesager al culturii române, calitățile omului au întregit prestigiul cărturarului.

Starea sănătății sale îi pusese sub semnul întrebării prezența la manifestările științifice din Turcia, unde fusese invitat în această primăvară. În mai, se afla totuși acolo, vorbind și despre Eminescu. A fost la datorie până în ultima clipă. Un destin împlinit.

Mioara APOLZAN
România literară, nr. 21/1989

JURNALUL OMULUI SIMPLU

ADOLESCENȚĂ ÎN CURTE LA „ȘTEFAN GHEORGHIU”

(Urmare din pag. 1)

Mama lui Lucian, prietenul meu, lucra la cofetăria de la „Ștefan Gheorghiu” și mâncau bunătați. Căci, ce nu găsea acolo? Era și un magazin, «Romarta», unde găseai de la cămăși până la batiste, iar la cantină era mâncare excelentă. La «Groapă», cantina de la demisol, era o curățenie lună, covoare, scrumiere. La fiecare etaj al academiei se afla o sală de lectură, cu bănci, și bibliotecă cu tot felul de cărți, covoare persane de mulți nici acasă nu aveau. Cred că sălile de clasă erau atunci cum vedem că sunt azi în America. Dotările erau extraordinare. Există televiziune cu circuit închis, astfel că un profesor predă într-o clasă, dar putea fi urmărit în patru, câști pentru cursuri în direct. Le puneai și scriai lecția.

Tot aici am învățat cum funcționează un video. Îmi aduc aminte că aveam o casetă cu un filmuleț de desene animate care prezenta cum funcționează și cum poți folosi videoul. Ne-am uitat ca proștii cu vecinii la acel filmuleț până ne-am săturat. Țin minte că am avut primul casetofon de pe stradă, un Philips.

Tata era mare iubitor de motoare. Toată lumea îl știa. Se formase o gașcă și mestereau singuri la motoare, cu ce piese puteau. Alexandru, securistul lui Dumitru Popescu, adusesse un

motorăș din Anglia și-i făcuse lui fi-su motocicletă. Când le mai lipseau piese, motocicliștii făceau și din piese de la mașina de spălat chestii pe care le puteau folosi. Tata avea un Simpson pe care l-a modificat artizanal și l-a făcut sport. Într-o dimineață, a plecat la serviciu și m-am apucat să pun eu capla cap Simpsonul. Dar nu-i am dat prima pedală, l-am lăsat pe tata să facă asta când se va întoarce de la muncă. Când a văzut ce-am făcut, tata s-a apucat să dezasmbleze motocicletă din nou, dar pe urmă i-a părut rău, că o făcusem temeinic. Mai târziu mi-a făcut și mie cadou un Simpson, pe care a dat 5.000 de lei.

Când nu eram în curtea academiei cu tata, mă distram cu prietenii din cartierul Bucureștii Noi. Ascultam muzică la casetofon, mai chiumleam de la ore în parc, la o țigară. Dar rar. Era mult respect, îți era rușine dacă te vedea cineva. Plus că lipseam de la școală numai când nu învățam lecția și ne era prea jenă, că ne ridică în picioare și stăm ca mușii.

Când au început colegii de școală să se uite altfel la servuliștii mei de acasă și la portocale, mi-am dat seama că ceva e în neregulă. Țin minte că am stat la o ceadă de la 12:00 la 18:00. În ultima vreme se stricase treaba și la academie: singura mâncare pe care o găseai cel mai adesea era omleta cu cabanos. Gata cu prăjiturile.”

(a consemnat Ionela GAVRIILU)

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Nu doar intelectualii, de altminteri. Virgil tot spunea, cu ani în urmă, că „revoluția” de la Moscova va fi provocată de o persoană importantă din aparat, care și va face un nume în istorie dărâmând sistemul ce l-a dat naștere. Rădăm de el pe atunci, dar azi, ce oare înfăptuiește – conștient sau nu – Gorbaciov? La limitele imperiului, revolta poate fi zdrobită de Armata Roșie. Dar în epicentru?

Deocamdată însă România, cu Haplea al ei balcanic (vorba lui Dinescu), rămâne pata neagră a absurdității totalitare.

Monica Lovinescu, Pragul. Unde scurte V, București, Humanitas, 1995, p. 182

Adrian Popescu, întors din Italia. Cum l-au jefuit în Sicilia, în timp ce era în vizită la un distins „Profesore”, membru, ca să vezi, al Mafiei. Mafia, la treabă. Tot ce li s-a luat nu valora decât câțiva „soldi”, nici persoana poetului nu avea vreun interes special pentru tâlhari, dar poate că totuși Mafia căuta ea ceva... Uluiitor, i-au recompen-sat, i-au cadorisit cu haine cumpărate ad-hoc și cu diverse alte lucruri bune. Încă, poate zice bogdaproste Mafiei! – Despre Rolando Certa, mort în condiții misterioase la Budapesta. Surorile lui jură să se răzbune. – Masă la Vasile Igna, unde e și Dimitrie K., venit în vizită. Mă invită călduros în Grecia, la ei: ca și cum eu aș putea pleca așa, când îmi trece prin cap! Oh, occidentali! ăstia! – Vasile pleacă în China, căldorie oficială de trei săptămâni. Nu-l invdiez: Asia nu mă atrage, nu mă interesează, n-o înțeleg, mă sperie. – Puțin echilibru, după marasmul ultimelor zile. Vreme ploioasă, căldură umedă, de seră. Nici o veste de la ai mei. Parcă m-au uitat de tot. Curios sentiment al păsării, cu care trebuie să mă obișnuiesc. La drept vorbind, exagerez, mă complac în asemenea „răsfăț neurotic”.

Viscu în Iași, ciudat. N-o visasem niciodată. Pun totul în legătură cu Niki: va fi discutat cu ea? Va fi acceptat ea să facă ceva pentru mine? Greu de crezut. Și totuși, de ce am visat-o? – Marian și Doru, la mine. Marian, pregărit de plecare în Italia. Totul s-a rezolvat aproape „miraculos”, încât acum el se teme că urmează – vorba lui Caragiale – „tal!”. Îi arăt că e pe o pistă greșită, să aibă încredere în flerul meu: nu i se va cere nimic, problema lui a fost decisă mai sus, încât, „localii” au rămas stupefiați, ei îl privesc pe Moș

ca pe un Buddha și se miră că cineva poate ajunge atât de ușor în preajma lui. E clar că Moșu i-a fost util de astă dată. De altfel, Ana Blandiana i-a spus că îi căzuse cu tronul Moșului, că l-a simpatizat de la prima vedere, ceea ce i-a adus apoi noroc. Telefon de la N. Florescu, să-mi ceară un text despre N. Manolescu („Profiluri contemporane”), dar îl vrea cam repede. Accept, deși nu știu cum o să mă descurc. E limpede, aș dori să scriu ceva despre Niki, dar cu oarecare teamă. Mai sunt și sentimentele mele de prietenie pentru el, care mă inhibă în actul critic propriu-zis. Realizez și că e vorba despre (probabil) un text aniversar, căci N. face la toamnă 50 de ani!

Mircea Zăciu, Jurnal. IV, București, Editura Albatros, 1998, p. 444-445

Și un excelent Alceste, tot la „Bulandra”, jucat de Virgil Ogășanu în „Mizantropul” de Molière. Replicile tăioase, patetice, dezvăluind extraordinare acuzații politice, atât de potrivite Epocii de Aur de la noi, au făcut să freacă sala. N-am mai auzit în nici o piesă, până azi, asemenea replici, atâtă exactă trimitere la tragedia noastră! Tot Molière, săracul! Probabil numele marelui lui clasic francez a făcut să treacă acest text prin cenzura consiliilor care vin să vadă spectacolele și să le dea aprobarea, obșișnuiți mai toți să creadă că piesele lui Molière sunt scrise ca să rădă lumea! Altfel, un Ogășanu fantastic, uluitor, mare curță, știe de unde și cum să accentueze ce trebuie accentuat! Pauzele, cee-zile, creșterea ritmului până la strigăt sunt acoperite de ropote de aplauze. Ele totuși: acuzator, judecător, tunând, fulgerând, condamnând. De mult merita Ogășanu un astfel de rol. Aplauze! Aplauze! Când ieșim din teatru, ora 21:00, încă lumină, în fața noastră, ca o amenințare pentru aplauzele noastre sincere, ne-nțâm-pină gigantica, jignitoare clădire a „centrului civic”, în care se va ascunde ca-ntr-un labirint cel la care ne-am gândit mereu toți din sală, ascundând tiradele acuzatoare ale lui Alceste-Ogășanu-Molière! Profilată pe cer, uriașă cazemata vine spre noi, amenințându-ne!

Titel Constantinescu, Frica și... alte spaima, București, Editura Victor Brucăș, 1996, p. 322-323

Mille voix rauques... ultima carte a lui Marcel are frumusețe impresionantă. Pentru a căta oară pomeneste de prieten, lui pentru noi?

Ștefan J. Fay, Cătealele unui fiu risipitor. Fragmente de jurnal, București, Humanitas, 1994, p. 282

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

La 30 mai 1989 pe masa de lucru a Consiliului s-a aflat decretul privind unitățile agricole cooperative care făcuseră datorii din credite și dobânzi. Apoi au început discuțiile pe comisii (pentru industrie și activitatea economico-financiară, pentru agricultură, silvicultură și gospodărirea apelor, pentru învățământ, știință și cultură, pentru sănătate, muncă, asigurări sociale și protecția mediului, pentru consiliile populare și administrația de stat, cea constituțională și juridică). Printre subiectele abordate, Consiliul de Stat a dezbătut calitatea producției la export, respectarea Legii legumiculturii, amenajarea bazinelor hidrografice, sistematizarea localităților rurale din județele Neamț, Satu Mare și Teleorman. În finalul sesiunii, s-a discutat pe tema activității organelor Procuraturii Generale ale RSR în anul 1988.

Din țările socialiste

Dacă ai ciți presa vremii, ai crede că, peste tot în lume, comunismul producea bunăstare. Bunăoară, într-un grupaj de stiri intitulat „Din țările socialiste”, Scinteia semnală „noi succese” ale economiei sovietice. Industria construcțiilor de mașini luase avânt, numai în 1988 producția majorându-se cu 4,6 %. Creșteri semnificative se înregistrează și în alte domenii, precum tehnica de calcul pentru cercetare, utilaje pentru industria chimică, ușoară și alimentară, zootehnie și producția furajeră. În schimb, în plină industrializare, RD Germană își descoperise latura „ecologică”. În primăvara anului 1989, peste 21.000 de hectare de teren fuseseră împădurite, prin plantarea a 350 milioane de puiți (conifere și foioase). Păstrarea echilibrului ecologic era una din preocupările de bază ale conducerii de stat din Berlinul de Est, asigură Scinteia. Și Cuba se evidențiază, printre țările socialiste, prin amploarea construcțiilor moderne. „O pondere însemnată în peisajul construcțiilor o are capitala țării, Havana, unde, alături de noile cartiere de locuințe, cum sunt Alamar și altele, apar edificii moderne și în zonele cu clădiri mai vechi”.

După 30 de ani...

Transformările mediului rural în „Epoca de Aur” era tema reportajelor din satele românești. Iată, de pildă, ce scria corespondentul ziarului Scinteia din județul Suceava, întors după 30 de ani în comuna Zamostea, unde fusese activist în tinerete. „În comună, care în prezent are peste 3.500 locuitori, gospodari harnici, s-au construit: sediul politic-administrativ cu parter și etaj, care adăpostește Comitetul comunal de partid, Consiliul popular comunal și Oficiul poștal; Centrul de cultură și creație, „Cântarea României”, cu

o sală de 300 de locuri și o bibliotecă cu peste 10.000 de volume; șase școli și o grădiniță pentru copii, un dispensar uman, casă de nașteri, cabinet stomatologic; brutărie, moară comunală; dispensar veterinar cu locuință pentru specialiști; trei blocuri de locuințe cu spații comerciale la parter; un sediu nou al cooperativei agricole de producție și o cantină cu 300 de locuri pentru cooperatori”. La final, ai zice că, la sate, fericirea se măsoară în... clădiri.

Centenarul Eminescu, în județul Olt

În 1989 se împlinesc 100 de ani de la moartea „poetului nepereche”. În fiecare județ al țării, Consiliile locale aveau sarcina de a organiza dezbateri, simpozioane și sesiuni științifice despre universul poeziei eminesciene. Centenarul Eminescu a „ajuns” astfel și în județul Olt. La Slatina, Inspectoratul Școlar Județean și filiala Olt a Societății de Științe Sociologice au organizat manifestarea „cultural-științifică” „Mihai Eminescu – poet național și universal”. Lucrările sesiunii le-a deschis Elena Bărbulescu, sora Secretarului Ge-

neral și șefa Inspectoratului școlar din județul Olt, cu o comunicare intitulată „Concepția Partidului Comunist Român, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, Secretarul General al partidului, privind valorificarea moștenirii literare”.

Elena Bărbulescu, de la cultura câmpului la istorie

Elena, sora mai mică a lui Nicolae, căsătorită Bărbulescu, avusese un traseu deosebit. La început părea să o mulțumească ipostaza de țărăncă la CAP Scornicești. Măritată cu Vasile Bărbulescu, soții au urcat împreună „spre noi culmi de progres și civilizație”. Cumnatul lui Ceaușescu a fost ales președinte la CAP Scornicești, apoi membru în Consiliul Agriculturii și în cele din urmă a dirijat toată agricultura țării. La rândul ei, Elena a trecut de la cultura de câmp la istorie și, în scurt timp, în fruntea învățământului din județul Olt.

Florin MIHAI

CEAUȘESCU, PRODUCĂTORUL FILMULUI „MIRCEA CEL MARE“

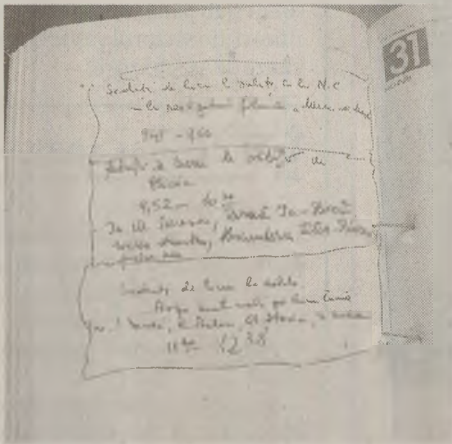

La Mircea cel Mare, Sergiu Nicolaescu a fost regizor și interpret al rolului principal

FOTO: Victor Stroe

(Urmare din pag. 1)

Primele spectacole de masă au fost la dramele cu subiect revoluționar și teatrul agitar. Actorii și spectatorii interacționau în acțiune și replici. O relatare din 1924 asupra reprezentății teatrale „Mă auzi, Moscova?” (regizor S. Eisenstein, dramaturg S. Treiatikov) ne introduce în atmosfera entuziasmului artistico-revoluționar. „Actele al doilea și al treilea creau în public tensiunea necesară, conducând la explozia din actul al patrulea, în care muncitorii (germani) devastau tribuna fasciștilor, scria cronicarul. Spectatorii se ridicaseră în picioare. Se auzeau strigăte de „Acolo, acolo! Uite, contele fugi! Puneți mâna pe el!”. Un student de la o universitate muncitorească, un adevărat uriaș, arăta spre cocotă, strigând: „Ce vă tot codiți? Înșfăcați-o!”. Și însoțindu-și îndemnul cu o înjurătură susculentă. (...) Cu fiecare fascist ucis, aplauzele și strigătele se înteeau. Au existat relații ca un militar de pe unul din ultimele rânduri și-a scos revolverul și l-a îndreptat spre cocotă, dar vecinii au reușit să-l liniștească. Entuziasmul îi cuprinsese chiar și pe actori. Personaje din multimea aflată în fața tribunei, simpli figuranți, nemaiputându-se stăpâni, s-au alăturat muncitorilor care îi atacau pe fasciști, trebuind să fie trași de picioare spre a fi opriți.”

Iată că publicul trăia arta!

Gustate erau în tânăra Rusie sovietică și reconstituirea de evenimente istorice cu mulțimi mari de participanți. „Cucerirea Palatului de larnă”, montată în cinstea aniversării a trei ani de la Octombrie Roșu, fusese de incontestabil efect. 6.000 de figuranți interpretaseră atunci imaginea secvenței și scene eroice precum asaltul gărzilor proletare asupra Palatului de larnă din Petrograd. Pe tot parcursul regimului comunist, fotografiile făcute cu prilejul celui

spectacol au fost prezentate ca instanțane „istorice” ale ficțiunii create de istoriografia sovietică. Pe baza acestor „documente de arhivă”, Eisenstein a turnat apoi alt mare „film istoric”.

Asemenea megaspectacole interactive, cu reprezentăție unică, impuneau însă enorme cheltuieli. Din rațiuni pecuniare, culturicii s-au focalizat pe cinematografie. Pentru efectele emoționale scontate, regizorii sovietici s-au inspirat și din stilul americanului D.W. Griffith. Iar practica supervizării și comenzi politice a fost inițiată de Stalin cu filmul „Ivan cel Groaznic”, comandat lui Eisenstein.

Când Ceașescu ajunsese la putere, România avea și „industrie” cinematografică, și televiziune. Oricât de paradoxal ar părea, în practicile de apogeu ale comunismului național nu Asia roșie îl inspirase, cât primul val bolșevic. Erau acolo resurse și pentru grandioarea spectacolelor în aer liber din „Cântarea României” și pentru substitutul trecutului cu poziția de partid din filmele istorice.

Iar publicul trăiește încă arta! Dacă vorbești altfel decât în filmele avizate de Ceașescu despre Decebal ori Ștefan cel Mare, riști acuzația de nepatriot.

Lavinia BETA

DIN ARHIVA CC AL PCR

Ședința Consiliului Apărării Republicii Socialiste România

Ședința a fost prezidată de tovarășul Nicolae Ceașescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România și comandant suprem al Forțelor Armate ale RS România.

Tov. Nicolae Ceașescu: Ați văzut ordinea de zi? Treceam la punctul I, tovarăși: Raport cu privire la îndeplinirea, în anul 1988, a prevederilor Directivei comandantului suprem pentru ridicarea pregătirii de luptă și politice a trupelor, creșterea capacității combative și de mobilizare, întărirea ordinii și disciplinei militare și contribuția Armatei în economia națională. Dacă aveți ceva de întrebat, ceva de spus?

Tov. Constantin Dăscălescu: Eu așa avea de întrebat ceva: la paginile 6-7, referitor la pregătirea de luptă, la tragerile cu armament de infanterie colective calificativele de satisfăcător și nesatisfăcător sunt în proporție de 27,7%, cu un procent mai mare față de anul 1988, iar la tragerile cu armament pe tanc, calificativul de nesatisfăcător a crescut, față de anul 1988.

Mi se pare că măsura propusă pentru îmbunătățirea situației în continuare nu este suficientă.

Tov. Vasile Milea: Tovarășe Nicolae Ceașescu, secretar general al partidului Comunist Român, Comandant Suprem al forțelor armate, vă raportează că față de anul 1987 este o scădere la pregătirea de luptă atât la tragerile cu armament de pe tanc, cât și la tragerile cu armament de infanterie.

În mod deosebit ne-am confruntat și anul trecut, dar mai ales în acest an, cu probleme de ordine și disciplină militară atât în cadrul unităților, cât și în cadrul unităților care lucrează în economie, însă cele mai grave au fost de fapt în unitățile militare. Aceasta și ca urmare a faptului că nici noi, ministerul, nu ne-am implicat suficient în toate problemele, controalele s-au făcut fără răspundere de organele centrale, de comandamentele din economie, iar măsurile au fost luate nu pe măsura gravității, ceea ce a făcut ca acestea să se prolifereze, având multe abateri de la ordine și disciplina militară și unele deosebite de grave, mai ales în cadrul comandamentului trupelor de aviație, pază și depozite, în manipularea armamentelor și munițiilor, cât și la comandamentul trupelor de grăniceri.

Raportez, Tovarășe Comandant suprem, că nu ne-am întâlnit niciodată cu situații de genul acesta chiar din partea unor cadre, atât de la nivelul trupelor până la nivelul unor comandanți de mari unități. Am avut asemenea situații și la militarii în termen, dar ceea ce este foarte grav și ne doare foarte mult este că au săvârșit abateri inclusiv unii ofițeri superiori.

Tov. Nicolae Ceașescu: Alte probleme de ridicat, tovarăși? Au dreptul să ia cuvântul și comandanții comandamentelor. **Comandantul comandamentului trupelor de grăniceri, col. Teacă Petre:** Stimate Tovarășe Comandant Suprem, permiteți-mi să raportez: majoritatea cadrelor și trupelor noastre își îndeplinesc cu răspundere misiunile încredințate pentru paza granițelor și manifestă devotament față de partid și popor, față de succesele înregistrate în apărarea cuceririlor revoluționare ale patriei noastre cu patriotism și demnitate. În primul rând, cadrele noastre veghează la aplicarea politicilor externe a partidului și statului nostru; raportez că în relațiile cu autoritățile de graniță, cu autoritățile statelor vecine veghem la asigurarea rezolvării tuturor problemelor de frontieră în spiritul tratatelor, acordurilor și convențiilor în vigoare, al relațiilor de bună vecinătate cu statele vecine. În acest spirit au fost soluționate în mod corect toate problemele la frontiera de stat. Au fost întreprinse măsuri deosebite privind paza la frontiera cu Ungaria și cu Iugoslavia. Am primit sprijin deosebit din partea conducerii ministerului în ceea ce privește dotarea și înzestrarea trupelor de grăniceri cu tehnică nouă pentru reținerea infractorilor care încearcă să treacă frontiera. Raportez cu toată răspunderea, ca reprezentant și comandant al tru-

pelor de grăniceri că, cu toate eforturile mari pe care le-am depus noi și majoritatea cadrelor de la frontieră, am avut unele abateri grave, îndeosebi la frontiera cu Ungaria și Iugoslavia, pe fond de indisciplină și în nerespectarea regulamentelor țării.

În lunile aprilie și mai am avut în mod deosebit două cazuri grave – câte un comandant de la pichetul de grăniceri de la frontiera iugoslavă și ungară – care au părăsit misiunea de luptă și au trecut fraudulos frontiera.

În luna martie au fost săvârșite abateri grave care s-au soldat cu uciderea din imprudență a unor militari – civili găsiți pe linia de frontieră.

Principalele cauze constau, în primul rând, în activitatea necorespunzătoare desfășurată în cadrul comandamentului de trupe, a unor cadre cu funcții de conducere de la comandamentul brigăzii și unității, în comportarea ineficientă a unor cadre pe timpul activității de control, îndrumare și instruire a militarilor care au săvârșit abateri.

Raportez, de asemenea, că aceste lipsuri cu care ne-am confruntat și ne confruntăm se datorează și carenelor în activitatea de formare a cadrelor tinere în școlile noastre militare și insuficienței îndrumări în unitățile și subunitățile de grăniceri.

Pe baza analizei făcute de Ministerul Apărării în Consiliul militar și în Biroul Consiliului politic al trupelor, am acționat și acționăm cu toată răspunderea pentru redresarea în cel mai scurt timp a situației necorespunzătoare. În această activitate vor fi implicați toți factorii de răspundere prin desfășurarea, cu prioritate, la pichetele de grăniceri și companiile de grăniceri, în sectoare deosebite de activitate de la frontiera de Vest și Sud-Vest.

Preocuparea noastră de bază este respectarea legilor și acordurilor țării încheiate cu statele vecine, întărirea ordinii și disciplinei militare și spiritul patriotismului socialist, al vigilenței, onoarei, cinstei și corectitudinii.

Vă asigurăm că împreună cu organele și organizațiile de partid, vom înlătura în termenul cel mai scurt toate neajunsurile raportate de tovarășul ministru și vom întâmpina mărețele evenimente ale acestui an cu rezultate numai de bine și foarte bine.

Să trăiți! Am terminat.

Gen. maior Rus Iosif, comandantul Aviației Militare: Tovarășe comandant suprem, raportez că datorită grijii permanente a conducerii superioare de partid și de stat, a dumneavoastră, aviația militară s-a dezvoltat continuu, a fost dotată cu noi tipuri de aeronave, s-au îmbunătățit condițiile de instruire și pregătire, ceea ce a determinat o creștere a capacității de luptă și este implicată în activitățile economice ce se desfășoară în țara noastră, făcându-și cu cinste datoria și bucurându-se de aprecierea partidului pentru rezultatele obținute.

Am înțeles scopul pentru care am fost convocați aici. Situația nu este pe măsura cerințelor și exigențelor cerute de dumneavoastră la întâlnirea cu activul de comandă și de partid din armată cu privire la sarcinile construcției socialiste și la creșterea capacității de apărare a patriei.

Măsurile, la aviație, n-au fost suficiente de convingătoare și exigente. Accidente și nereguli au continuat să apară anul trecut și anul acesta. Pentru mine, întâlnirea cu dumneavoastră acum și cu alte prilejuri le-am considerat adevărate rapoarte de activitate, pe care cu mândrie patriotică și adânc respect noi toți vă considerăm ctitorii aeronauticii moderne.

În aviația militară comandanții în funcție n-au acordat atenția necesară pregătirii cadrelor și aeronavelor. Comisiile tehnice de control n-au privit cu toată răspunderea modul în care se face asigurarea securității zborurilor și a circulației aeriene. Au fost cazuri de indisciplină și în pregătirea tehnică. Tovarășul ministru m-a făcut atent asupra observațiilor și indicațiilor dumneavoastră, pe care întotdeauna le-am înțeles ca ordine ale dumneavoastră.

Arhivele Naționale,

Fond CC al PCR – Cămară, dos. nr. 38/1989

Resuscitări eşuate în embrion

(Urmare din pag. 1)

Mi-am adus, însă, aminte de o șarjă similară, în care se angajase în urmă cu ani, întâmplător tocmai când fusesem adus la CC să preiau domeniul lui Paul Niculescu-Mizil. Venise atunci într-un suflet Titus Popovici și, uitând chiar să-mi ureze succes, se năpustise asupra mea, implorându-mă să nu-l las pe Sergiu Nicolaescu să-și adjucece rolul principal din Mihai Viteazul (el era autorul scenariului) pe care urma să-l regizeze. Nu-l cunoșteam pe regizor, nu-mi amintesc dacă se afirmase până atunci cu ceva remarcabil în cinematografie, dar m-a intrigat disperarea lui Titus. De ce nu trebuia să fie distribuit S.N. în acel rol, „în rупul capului”? „Fiindcă nu e actor”, mi-a servit scriitorul argumentul considerat de el zdorobitor. Nu m-a convins. Știam că destule vedete de la Hollywood n-aveau nimic în comun cu actoria. „Nu, domnule, țipa Titus, dacă i se dă rolul Mihai Viteazul, mă sinucid.” Devenea mai inteligibil. Regizorul nu avea experiență de interpret, nu mai jucase într-un rol principal.

La câteva zile, am fost chemat de Consiliul Cultural să văd probe cu mai mulți actori în rolul domnitorului român. Mi s-a spus că așa se obișnuiește, iar cazul de față era ieșit din comun, filmul aflându-se în atenția secretarului general. Mă rog, am asistat, de față și cu șefii Consiliului, cu Titus, Sergiu Nicolaescu și alți cinești. Mie mi s-a părut mai dezinvolt în rol Amza Pellea, spre bucuria abia ținută în frâu a lui Titus. Nicolaescu avea o poză mai sugestivă, de masculinitate medievală hieratică, precum a asceților și cruzilor cavaleri cruciați, dar își misca gura rigid și, când vorbea, obrazul îi rămânea imobil, lipsit de expresie. Poate nici Amza Pellea nu reprezenta distribuția ideală, dar pentru el pleadau date personale mai relevante. Toată lumea a optat pentru marele actor, nemuritor în amintirea românilor prin deliciul „Nea Mărin”.

Pentru ca, nu mică să-mi fie surpriza când, a doua sau a treia zi, președintele Consiliului, Pompiliu Macovei, să-mi aducă la cunoștință, deosebit de afectat, că regizorul e hotărât să reclame nedreptatea ce i se face „luându-i se rolul”, primului ministru. Nu înțelegem ce legătură are Guvernul cu filmul, de ce regizorul credea că i se cuvine rolul, și de ce Consiliul se arăta speriat. Cu titlu confidențial, Macovei mi-a șoptit că Sergiu Nicolaescu este nepotul lui I.Gh. Maurer, și că premierul, dezamăgit de alegerea Consiliului, va interveni în forță, antrenându-l eventual și pe secretarul general al partidului. Oho, treaba se complica! Dar eu eram obișnuit să iau taurul de coarne și m-am dus țintă la Nicolae Ceașescu. Înțelegem că se proferaseră amenințări, că se încerca intimidarea Consiliului. Nu atât distribuția lui S.N. mă îngrijora, nu vedeam în aceasta un cap de țară, cât genul de presiune, pe care-l găseam inadmisibil. Ambitiția, impunerea cu forță a intereselor personale, m-au revoltat întotdeauna, transformându-mă adesea într-un catăr. Ceașescu a izbucnit în râs, înainte de a duce eu la capăt relatarea cazului. De altfel, se vedea că nu-l iau pe nepregătite, că în mare e avizat. Rădea cu poftă, cum rar mi-a fost dat să-l văd. „Nepotul lui Maurer”, făcea el, aproape încântat. A scuturat apoi din cap. „Să-și vadă de regie. Rolul să-l facă un actor”. Nu i-am dat explicații lui Macovei, i-am spus doar să fie liniștit din partea Guvernului și să procedeze cum cer uzanțele. Au mai clocit o săptămână sau două zvonuri prin lumea cinematografică, după care turnarea și-a urmat cursul și dilema s-a stins de la sine.

I-am exprimat lui Sergiu Nicolaescu regretele mele: nu aveam timp să scriu scenariu, de-abia puteam duce la bun sfârșit cartea în care investisem trei ani. A plecat opac, înstrăinat, iradiind o răceală îngândurată, parcă venind dinpre viitor. Nu m-a mai vizitat niciodată. Ne întâlnim pe la sala de vizionare a Consiliului, cu filmele lui și ale lui Titus Popovici, când mă prefăceam că nu văd „șopârlele”. Și apoi, odată, la Jilava, intersectându-ne de foarte aproape, când eu tocmai mă dădusem jos din duba penitențiarului, iar el ieșea din clădire în fruntea unei comisii parlamentare de control, și s-a prefăcut pur și simplu că nu mă cunoaște.

Din volumul Dumitru Popescu, Memorii IV, Angoasa putrefacției, Editura Curtea Veche, București, 2006, pp. 100-104

Câte ceva despre „Complexul Ceașescu”

(Urmare din pag. 1)

În anul 1988, eram gata cu „Mircea”, nu „Mircea cel Mare”, cum pretindea, în octombrie 1999, dl președinte Emil Constantinescu. Am trecut diversele cenzuri și s-a fixat premiera la 5 iunie la Sala Palatului. Lucram în Germania, când, la 3 iunie, Dulea, șeful cinematografiei, îmi dă un telefon: „Tov. Sergiu, trebuie să veniți de urgență la București”, „Vin oricum, am răspuns eu, pe 5 am premiera”. „Nu, premiera nu mai are loc. Tovarășii vor să stea de vorbă cu dumneata și Titus Popovici.” „Vă rog să transmiteți oricui că eu nu fac la „Mircea” nici o modificare. Nu vin la București.” Eram ferm convins să nu fac nici o concesie nimănui. Tineam prea mult la acest film. Ce se întâmplase? Ceașeștii îl văzuseră și, în pofida primitivismului lor, au înțeles totuși ceea ce făceam. Din Principele Mircea, eu am făcut un conducător opus din toate punctele de vedere lui Ceașescu.

M-am mai sunat la telefon Titus și Suzana Gădea. Am rămas ferm pe poziție. „Nu fac schimbări, nu vin la București”. Întâlnirea a avut loc la 4 iunie, între Titus Popovici, Suzana Gădea și cei doi dictatori. Trebuia să schimb începutul, mijlocul și sfârșitul. Evident, filmul nu le plăcuse. Ei ar fi vrut să se recunoască pe ei, problemele și teoriile lor. Eu făcusem exact invers, problemele erau altele, oamenii total diferiți. Era o înfruntare. În toamnă, din ordinul ei, mi s-a ridicat pașaportul. În casă aveam cinci microfoane, iar telefonul era de ani de zile ascultat. În 1987, am fost anunțat de la ACIN că ambasadorul american dorește să vadă filmul „Mihai Viteazul”. Proiecția a avut loc la ACIN, într-o sală mică de la subsol. În sală erau doar ambasadorul, soția și eu. Pe durata proiecției, i-am spus că sunt împotriva regimului ceașeștii și că aștept un moment prielnic pentru a acționa. În 1986, americanii mă primiseră excepțional la Los Angeles și dădusem la „Vocea Americii” un interviu destul de riscant. Cu ocazia filmului „François Villon” (1986-1987), același lucru îl spusese și ambasadorului francez. Acești doi oameni și nimeni altcineva nu au știut ceva în această direcție. La 31 ianuarie 1989, la o recepție avută la reședința ambasadorului american, le-am confirmat hotărârea mea. Acestea sunt singurele mele legături cu „forțe străine”. Niciodată nu mi s-a făcut vreo propunere, nici de o parte, nici de alta.

Ideea exprimată de Elena Ceașescu subofiterului de Milizie Paisie, la Târgoviște, că așa fi agent german, nu are nici un suport real. Recunosc însă că aveam acasă, fără permis legal, o pușcă (22 Lr) cu lunetă și amortizor de sunet (12 focuri semiautomate), un revolver 22 Lr, cu nouă focuri, și o grenadă defensivă. Toate acestea, împreună cu muniția aferentă, le-am dus la ambasada germană la 22 decembrie 1989, ora 12:00, înainte de a ieși pe post la tv și le-am dat dlui Mertens Jürgen, vecinul meu din Str. Zambaccian. Această întârziere a permis lui Caramitru și Diniescu să intre în emisie înaintea mea.

La 22 decembrie 1989, intrând în biroul lui Ceașescu, am văzut, pe una din mese, scenariul și decupajul filmului „Mircea”. Era și o scrisoare semnată de Titus Popovici, prietenul meu cel mai bun. Scrisoarea cuprindea 17 pagini: întâi era o comparație între ceea ce scrisese el în scenariu și ceea ce filmasem eu; în partea a doua, erau scrise secvențele propuse în discuția de la 4 iunie, pe care o avusesse cu cei doi dictatori. Am păstrat-o ca amintire. Când m-am întors în țară, cu toate insistențele lui Dulea și ale Suzanei Gădea, nu m-am atins de film. Nu am ținut cont de paginile rescrise de Titus.

În noiembrie 1989, filmul a fost văzut din nou de Ceașescu, dar o variantă tăiată de Feroagă și Dulea, apoi lipită la loc și așa a avut loc premiera la Cinema „Patria”, în timpul Congresului, iar după două zile a fost scos din cinematografe. Mai mult ca sigur că celor doi le era frică să nu fie descoperiți. Oricum, au fost curajoși! A urmat Revoluția. Din ordinul cui, la 21 decembrie, „Mircea” a apărut din nou la „Patria”, nu mai știu. Are acest lucru vreo legătură cu încercarea lui Ceașescu de a se întâlni cu poezii Dan Deșliu și A. Păunescu în aceeași zi de 21.12.1989?

Din volumul Sergiu Nicolaescu, Lupta pentru putere. Decembrie 1989, Editura All, București, 2005, p. 501-504

ECONOMISEȘTI și CITEȘTI!

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI
O colecție de literatură românească

În fiecare miercuri, numai cu **JURNALUL NAȚIONAL** *10,9 LEI*

CEL MAI CITIT ZIAR DE CALITATE

www.jurnalul.ro

Cărțile se distribuie la chioșcuri sau cu abonamentul Jurnalul PLUS și Jurnalul cu Carte.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

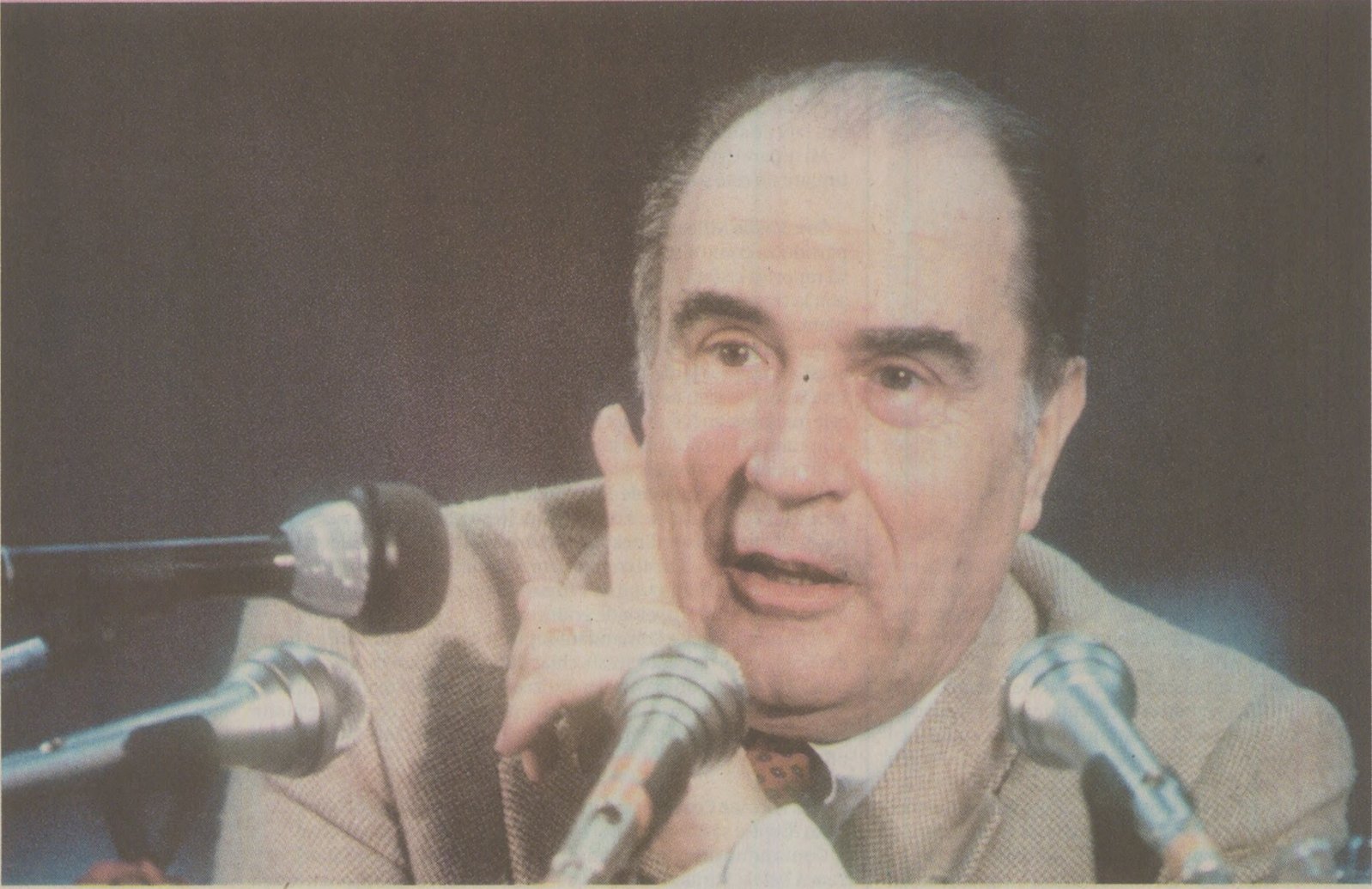
UNIUNEA SOVIETICĂ SE ARĂTA RECEPTIVĂ LA PROPUNERILE DE DEZARMARE ALE LUI GEORGE BUSH

În a doua jumătate a deceniului nouă, cele două „superputeri” mondiale, SUA și URSS, au intensificat negocierile privind dezarmarea. O propunere a americanilor în acest sens a fost întâmpinată favorabil de sovietici la sfârșitul lunii mai 1989. Analizând relațiile dintre cele două blocuri militare, El Pais titra: „Estul și Vestul se apropie”. Vă prezentăm în continuare comentariile autorului articolului, José A. Sorolla:

Șevardnadze spune că URSS-ul este dispus să negocieze problema înarmării. Ieri, Uniunea Sovietică a numit propunerea făcută de președintele SUA, George Bush, la negocierile pentru dezarmare de la Viena, de reducere cu 20% a trupelor americane din Europa, inclusiv a forțelor aeriene, ca fiind „un pas serios și important în direcția cea bună”. Eduard Șevardnadze a anunțat că URSS-ul este gata să discute la Viena cu privire la „toate tipurile de arme.”

Șevardnadze a ajuns ieri la Paris, pentru a participa la „Conferința despre dimensiunea umană” desfășurată în cadrul CSCE. Ministrul sovietic de Externe a spus că Moscova acceptă să discute cu Viena despre toate categoriile de arme, ca „unică formă de a putea ajunge la o înțelegere reciprocă”. Reuniunea de la Paris în cadrul căreia a intervenit Șevardnadze este prima reuniune internațională de securitate CSCE care s-a desfășurat la Viena în luna ianuarie. De-a lungul unei luni întregi, SUA, Canada și toate țările europene, cu excepția Albaniei, au analizat situația drepturilor omului în acord cu mecanismul de verificare CSCE.

Mai mult de o treime din discursul ministrului de Externe sovietic a fost dedicat subiectului dezarmării, legându-l de siguranța individuală și colectivă, referindu-se astfel la dimensiunea umană, problema care constituia obiectul conferinței. Cu privire la dezarmarea convențională, acesta a semnalat că „este important să dezbatem doctrinele și să comparăm componența și poziția forțelor armate”. Pentru a contra-

La sfârșitul lunii mai 1989, François Mitterrand aprecia că amenințările la adresa drepturilor omului sunt din ce în ce mai variate și propunea înființarea unui tribunal european pentru apărarea drepturilor omului FOTO: AFP/MEDIAFAX

ataca asumarea inițiativei de către partea americană, el a subliniat că oferta lui Bush se înscrie în logica deciziilor luate de Uniunea Sovietică.

Rachete cu rază scurtă de acțiune

Șevardnadze a spus că negocierile trebuie să includă „toate” armele. În acest sens a amintit de negocierile oprite cu privire la reducerea arselelor strategice și amânarea dez-baterilor cu privire la „problema armamentelor navale în Europa”. A criticat refuzul de a negocia reducerea numărului sau eliminarea

rachetelor cu rază scurtă de pe teritoriul Europei, lăudând țările care „fără a dispune de ele, le acceptă pe teritoriul lor” și favorizează retragerea lor, și a cenzurat reactivarea cursei de înarmare, „răspunzând la o modernizare cu o altă”.

În problema concretă a drepturilor omului, Șevardnadze a afirmat că alegerea noului parlament sovietic este „dovada ireversibilității” perestroikăi. După ce a anunțat că noua Cameră pregătește proiecte pentru protejarea libertății de gândire, a presei și a mișcărilor cetățenești, acesta a spus că este pentru prima dată când un ministru de Externe sovietic intervine în cadrul

unui forum internațional cu un discurs bazat pe contribuția adusă de un parlament. Moscova va renunța la rezervele față de numeroase acte pe tema drepturilor omului și se va alătura protocolului pentru drepturile civile.

În intervenția sa, președintele francez, François Mitterrand, a făcut apel la „explicații” și pentru o evaluare concretă a situației drepturilor omului. A adăugat că amenințările la adresa drepturilor omului devin din ce în ce mai variate din cauza progresului informaticii și geneticii și a propus constituirea unui tribunal cu jurisdicție europeană pentru apărarea drepturilor omului, aseme-

nea celui de la Strasbourg. Această propunere a fost emisă și de ministrul spaniol de Externe, Francisco Fernández Ordóñez, care a amintit poziția spaniolă împotriva țărilor care încălcă drepturile omului în perioada în care regimul de la Madrid a deținut președinția comunitară. Fernández Ordóñez a calificat drept „gravă” „atitudinea ostilă” a României, care nu a acceptat mecanismul aprobat la Viena, prin care oricare țară semnatară are dreptul de a-i solicita informări altuia.

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Cine dă apă la moară evazioniştilor

Există în mai toate localitățile noastre indivizi care, prin înțelepciunile lor, mai mult sau mai puțin bătătoare la ochi, intră sub incidența legii, devenind ceea ce în termeni juridici se cheamă evazionişti fiscali. Preocupăți, pe de o parte, de asigurarea maximei discreții față de cei care i-ar putea determina să intre în legalitate, pe de alta, de sporirea considerabilă a onorarelor lor cliențele, evazionişti își vad sârguincoasă de treburile lor, care, nu de puține ori, se dovedesc a fi sursa unor venituri deloc neglijabile. Valentin Cojocaru, din Vărbilău, spre exemplu, deschizându-și fără nici o autorizație legală un atelier de reparații auto, a reușit ca, în numai câteva luni, să „ruleze” prin buzunarele sale vreo 8.500 lei. La fel de rentabilă s-a dovedit și afacerea cetățenilor Nicolae Stoița și Gheorghe Voicu, din Gherghița. Confectionând rogojinii și oferindu-le spre vânzare unei unități agricole dintr-un județ vecin, cei doi au primit în schimb câte 1.000 kg grâu, plus că la domiciliul fiecăruia au mai fost găsite „în stoc” câteva zeci de asemenea rogojinii. S-a apreciat, de altfel, că veniturile realizate de ei în numai trei luni au depășit în total 22.000 lei.

Ne-am oprit doar la aceste câteva cazuri, deși, cum aveam să aflăm de la Administrația financiară a consiliului popular județean, exemple asemănătoare se pot da, din păcate, cu sutele, activitatea evazionistă întinzându-se, practic, peste întreaga gamă de indeletniciri meșteșugărești: de la confectionat flori artificiale și până la lucrări de sudură și construcții de case. Se înțelege de aici că, în condițiile în care asemenea indivizi agonisesc pe căi nelegale venituri destul de frumusele, trebuie să existe, în schimb, și cineva care este păgubit. Frustrat este, în primul rând, bugetul local, prin neincasarea, așa cum prevede legea, a sumelor cvenite din autorizarea și respectiv impozitarea acestor activități. În anul trecut, spre exemplu, numai prin impozitarea evazioniştilor depistați s-au incasat peste 1,5 milioane lei. Dar câți alții n-au rămas să lucreze mai departe fără a fi deranjați de cineva?!

La o analiză mai atentă, constatăm însă că agoniseala evazioniştilor se face nu numai pe seama statului, ci și a cetățenilor. Puși pe căpătuală și scăpați de sub orice control în pri-

vința tarifelor, astfel de indivizi percep, adesea, sume de bani cu mult peste ceea ce li s-ar cuveni. Așa se ajunge, de pildă, să te coste zăgrăveala unui apartament cât... un sfert din valoarea acestuia.

Astfel stând lucrurile, nu poți să nu te întrebi cine și de ce tolerează asemenea abdicări de la litera dreptății a legii? Curios, poate, dar cele direct interesate în autorizarea meserișilor particulari și impozarea veniturilor acestora – numim aici consiliile populare – nu mișcă, în majoritatea cazurilor, un deget pentru bararea activităților evazioniste. Este de neadmis scuza că nu știu că există în perimetrul localităților lor asemenea indeletniciri. Cum adică, să nu li văzut nimeni de la Primăria din Teșani pe Constantin Breazu, care, dulgher fiind, lucrează-n văzul tuturor, cocoțat pe casele oamenilor? Sau să nu știe nimeni de la Primăria din Târgșoru Vechi de activitatea evazionistă a lui Tânase Roman, când acesta a și cerut chiar să fie autorizat, dar el a zis, el a auzit? Culemea e că, în multe dintre localitățile în cauză, prestarea unor servicii de acest fel nu o face

nici CPADM, sau UJCM și nici meserișii autorizați, toată... apa fiind lăsată să curgă din belșug la moara evazioniştilor.

Nu vrem să insinuăm nimic, dar parcă o asemenea situație te determină să crezi că nepăsarea și toleranța unora dintre cei puși să aplice legea nu-i deloc dezinteresată. Altfel nici nu se explică cum de „vede” inspectorul administrației financiare – om străin totuși de localitate – ceea ce nu „vede” nimeni de la primărie. Căci, se cuvine precizat aici, toate cazurile de evaziune fiscală depistate – peste 200 la număr în anul trecut, mai bine de 40 în perioada care a trecut din anul în curs – sunt rodul activității inspectorilor instituțiilor financiare județene și municipale. De aici concluzia că toleranța și superficialitatea consiliilor populare trebuie să cedeze locul exigenței și fermității, barându-se astfel calea acelor care și-au făcut din eludarea legii un mijloc rentabil și adesea chiar sfidător de a trăi.

M.I. TICĂ
Flamura Prahovei, nr. 7.684 din 1989

DIN ARHIVA MINISTERULUI DE EXTERNE

VIZITE LA NIVEL ÎNALT ANULATE DIN CAUZA INCIDENTELOR DE LA BEIJING

30 mai 1989, ora 06:00
Tovarășii Olimpia Solomonescu, adjunct al ministrului,

Actuala criză politică-prelungită din China a făcut ca programul relațiilor politice și economice externe, minuțios pregătit la începutul anului în curs și aprobat de conducerea Chinei, să sufere perturbări notabile la diferite niveluri de execuție, inclusiv la nivelul cel mai înalt. Conducători și membri ai unor instituții guvernamentale, academice, educaționale și de cercetări, cu care suntem în contact (ex. Zhang Delin și Zhang Qing, directori adjuncti din MAE, Wang Yiping, director al Institutului de cercetări juridice etc.), ca și reprezentanți bine informați ai cercului diplomatic (miniștrii consilieri: japonezi, francezi, canadieni, bulgari, mexicani) au făcut comentarii care, coroborate cu propriile observații, conduc la următorul tablou al situației semnalate:

1. Guvernele statelor străine au luat notă de lipsa de hotărâre și ezitățile manifestate de autoritățile chineze în primele săptămâni de la declanșarea crizei, de informațiile referitoare la existența unor diviziuni în rândul conducerii de partid, guvernamentale și a Armatei, și de analogiile care se fac între efectele actualei crize și efectele destabilizatoare ale unor mișcări și tulburări similare petrecute anterior în China. Toți acești factori au diminuat credibilitatea Guvernului chinez în percepția guvernelor străine, mai ales în ce privește valabilitatea și viabilitatea înțelegerilor și aranjamentelor pe care acestea le-au realizat sau urmau să le realizeze cu actuala echipă guvernamentală a Chinei.

2. Într-un efort de corectare a acestei percepții, autoritățile chineze au acționat pentru a demonstra, direct sau indirect, faptul că Guvernul Central este stăpân pe situație, capabil

să controleze actuala criză și să onoreze înțelegerile realizate cu guverne și parteneri economico-finanțieri străini.

Această interpretare a fost dată, de pildă, declarațiilor făcute de premierul Li Peng la 25 mai a.c. cu ocazia primirii a trei noi ambasadori străini, în care, în afara asigurărilor de stabilitate și control, oficialitatea chineză a mai introdus ferm ideea necesității neamsetului în treburile interne ale Chinei – aluzie evidentă la Camera Reprezentanților SUA și țările membre ale Parlamentului European, foarte active în această perioadă pe tema crizei din China. Premierul Li Peng a prevenit că amestecul în orice formă va avea drept consecință o înrăutățire nedorită a relațiilor țărilor respective cu RP Chineza.

Un alt exemplu de acțiune cu adresă similară l-a constituit articolul publicat la 26 mai a.c. în ziarul China Daily și preluat în extenso de agenția „Xinhua”, intitulat semnificativ „lega-

turile economice dintre China și SUA urmează să înregistreze o nouă dezvoltare”.

3. Datorită crizei, importante activități de contacte la nivelul cel mai înalt nu au mai putut avea loc. Incertitudinile privind durata crizei au făcut ca activitățile respective să nu fie reprogramate, ci pur și simplu întrerupte, anulate sau amânate sine die. Astfel, președintele Yang Shankun și-a con-tramandat turneul în patru țări importante din America Latină (Argentina, Brazilia, Mexic și Uruguay), președintele Parlamentului, Wan Li, a fost nevoit să-și scurteze vizita în America de Nord (SUA), iar vizita Reginei Olandei, proiectată pentru sfârșitul lunii mai, a trebuit să fie anulată. Și în domeniul economic au fost înregistrate efecte negative ale crizei politice, astfel:

A. Principalele guverne și investitori străini (Japonia, SUA, CEE etc.) au suspendat fluxurile de capital, până la

clarificarea situației;

B. În domeniul turistic, numeroase agenții străine au anulat contracte deja încheiate sau au suspendat negocieri în curs, cu perspectiva reducerii considerabile a volumului încasărilor pe anul 1989;

C. Au fost anulate deplasările în și din China ale unor delegații economice, comerciale și financiare. În cazul celor deja aflate în această țară, eficacitatea a fost redusă, din cauza nivelului scăzut la care au fost purtate discuțiile și incertitudinii acestora.

Vom continua să observăm evoluția situației descrise mai sus și vom semnala aspectele ce ar putea prezenta interes pentru centrala MAE.

ANGELO MICULESCU
Document din volumul: 1989 – Principiul dominului. Prăbușirea regimurilor comuniste europene, Ediție de: Dumitru Preda și Mihai Retegan, București, Editura Fundației Culturale Române, 2000, p. 83-84

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

Căutăm femeie în putere pentru ajutor menaj ușor. Asigurăm locuință.

Institutul de Cercetare Proiectare pentru Industria Materialelor de construcții cu sediul în București, Calea Griviței 136, Sector 1, încadrează dactilografe conform Legii 12/1971, cu plată în acord.

Întreprinderea de pompe București, încadrează urgent analiști programatori, inginer oțelar, electricieni și lăcătuși pentru lucrări de întreținere mașini-utilaje. Relații suplimentare la serviciul regional al întreprinderii.

Asociația de locatari din Bulevardul Magheru numărul 32-36 și Piața Romană numărul 9, încadrează mecanic fochist cu experiență. Doritorii se pot adresa zilnic la sediul asociației între orele 16:00-19:00.

VÂNZĂRI

Vând urgent în condiții avantajoase

apartament cu trei camere, decomandat, confort 1 sport, multiple îmbunătățiri, zona Berceni.

Vând mobilă, tovor manual, tablouri, panouri decorative, rochii unicate, scaunel păianjen, cărucior.

Vând tobe garnitură Lignetone, îmbunătățiri, pedală Yamaha pentru tobă mare. Aștept și provincia.

Vând Radiocasetofon Sanyo, poli-zor, pompă zugrav, bicicletă, difuzoare, benzii, casete. Cumpăr scurta piele.

Vând apartament două camere, confort 1, decomandat, etaj 6, zona Piața Muncii.

CUMPĂRĂRI

Cumpăr radiocasetofon performant.

Cumpăr videocasete, sigilate, absolut noi, televizor color în garanție.

Cumpăr uși, bascule, diverse piese pentru Dacia 1100.

Cumpăr bicicletă pentru turism Montana, performantă.

vremea

Vremea s-a mai încălzit ușor. Cerul a fost variabil cu înnoări mai accentuate în cursul după-amiezii. Pe alocuri au căzut averse de ploaie însoțite și de descărcări electrice și izolat de grindină în regiunile vestice, centrale și nordice. În restul teritoriului, ploile au fost izolate. Vântul a suflat slab până la moderat, cu intensificări din sectorul vestic la munte cu viteze de 35-50 km/h.

Temperaturile maxime au fost cuprinse între 18 și 28 de grade, cele minime nocturne între 6 și 16 grade. Izolat, în estul țării și la munte, s-a produs ceață.

La București vremea a fost caldă, cu slabe condiții de averse de ploaie după-amiaza. Vântul a suflat slab. Temperaturile maxime au fost cuprinse între 24 și 26 grade, iar cele minime între 10 și 12 grade.

tv 30 mai 1989

19:00 Telegazeta

19:25 Să trăim și să muncim în spiritul eticii și echității socialiste Sub semnul răspunderii

Redactor Lucia Postelnicu

19:45 Industria – programe prioritare

Încadrarea în normele de consum energetic și în cotele alocate – pârghie esențială pentru mărirea eficienței economice

Redactor Radu George Serafim

20:05 Teatrul TV

De joi până duminică, de Rodica Padina

Cu: Diana Lupescu, Vladimir Găitan, Ileana Predescu, Corado Negreanu, Dorina Done, Angela Ioan, Dan Tufaru, Daniel Tomescu și copiii Mihai Voicu, Cătălin Opreșan

Redactor Ioana Prodan
Regia artistică Domnița Munteanu

21:30 Rolul familiei în societatea noastră

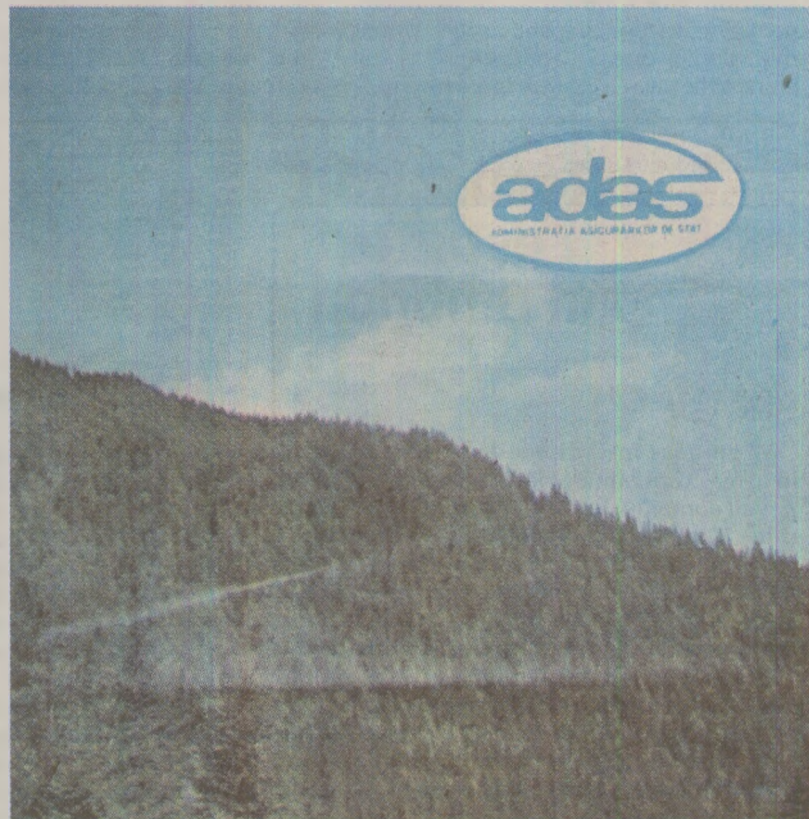
Competențe educaționale sporite

Redactor Mădălina Tudor

21:50 Telegazeta

22:00 Închiderea programului

amintiri

În '89, românii își puteau face „asigurare de accidente”, cu condiția să fi împlinit 16 ani

Asimilări

ORIZONTAL: 1) Folosită la formarea copiilor. 2) O vorbă spusă la necaz – Indicativ la timpul trecut. 3) Tub scos de conținut! – Insuficient pregătit – Drumet pe trotare! 4) Un intim de-al nostru. 5) Săltat în șa – Mobile pe roți (sg.). 6) Boală izolată în herghelii – E un făcut. 7) Crescător la ferma de găini – Figură de bărbos. 8) Limbă de clopot! – Se ocupă de oameni – Umplutură de cornet! 9) Potrivite ad litteram în cele din urmă (sg.). – Voluntar trecut în rezervă. 10) Asigurată la stat.

VERTICAL: 1) Studioul copiilor – Țări la țap (sg.). 2) Un pavilion dat jos (sg.). – Domeniul visurilor irealizabile. 3) Plin de colbi – Pierdere la joc – Extrasă din mac! 4) Fășie plantată cu peri diferiți – Casă de comenzi 5) Ocalitate de rom superior 6) Asimilează la cursuri... și evoluează – Accesoriu pentru încălziminte... de casă 7) Platformă pentru cercetări marine – Ținut virgin. 8) Fond scriptic! – Tip priceput... la vorbă – Cinci la stânga și la dreapta! 9) Statuie dezvelită – Încadrat într-o gospodărie... anexă. 10) Caz de înec... fără apă – Vizită la capătul unui traseu.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Dictionar: GABIE

Revista Rebus, nr. 23/1989